

Varautuminen muuttoliikettä hyväksikäyttävään hybridivaikuttamiseen; lainsäädännön muutostarpeiden arviointi

Työryhmän kokous 10.12.2021

Aika: 10.12.2021 klo 11.45-13.45

Paikka: eTUBE videoneuvottelu, tunnukset ja ohjeet kalenterikutsussa

Osallistujat:

työryhmä:

osastopäällikkö Minna Hulkkonen, SM MMO, pj

hallitusneuvos Sanna Palo, SM RO, vpj

lainsäädäntöjohtaja Riitta Koponen, SM MMO

osastopäällikkö Tomi Vuori, SM PO poissa, sijaisena poliisijohtaja Hannele Taavila

yksikönpäällikkö Timo Makkonen, OM

yksikönpäällikkö Krista Oinonen, UM

lainsäädäntöneuvos Jenni Herrala, PLM

hallitussihteeri Anna Gau, PLM

yksikönpäällikkö, everstiluutnantti Jussi Napola, RVLE

työryhmän sihteeristö:

lainsäädäntöneuvos Anne Ihanus, SM RO

erityisasiantuntija Sanna Montin, SM MMO

erityisasiantuntija Mari Helenius, SM MMO

työryhmään kuultavaksi kutsutut tahot:

- Maahanmuuttovirasto: johtaja Jaana Vuorio ja johtaja Pekka Nuutinen
- Poliisihallitus: poliisiylitarkastaja Vesa Pihajoki
- SM / kansallisen turvallisuuden yksikkö: valmiuspäällikkö Olli Lampinen ja neuvotteleva virkamies Eero Kytömaa
- Suojelupoliisi: ylitarkastaja Heli Heikkola
- Puolustusvoimat: eversti Markku Pajuniemi ja eversti Markku Viitasaari
- Turvallisuuskomitea: hallitusneuvos Timo Kerttula

1. Kokouksen avaaminen, läsnäolevien toteaminen ja asialistan hyväksyminen

Työryhmän puheenjohtaja Hulkkonen avasi kokouksen klo 11.45. Todettiin läsnäolevat henkilöt yllä olevan listauksen mukaisesti.

2. Edellisen kokouksen muistion hyväksyminen

Muistio hyväksyttiin.

3. LATU 21 -harjoituksen havainnot / everstiluutnantti Jussi Napola, RVLE

Everstiluutnantti Napola esitteli Rajavartiolaitoksen esikunnan 23.-25.11. järjestämän LATU 21 -harjoituksen ensihavainnot lainsäädännön kehittämistarpeiden näkökulmasta. Harjoituksen teemana oli laajamittaiseen maahantulon tilanteen hallinta.

Sisäministeriö

Inrikesministeriet

Harjoituksen yhtenä keskeisenä havaintona oli, että normaaliolojen lainsäädännön sekä valmiuslain päivittäminen on välttämätöntä. Lainsäädäntöä kehitettäessä tulee huomioida, että

- on tärkeää kyetä tunnistamaan ilmiö ja seuraamaan sen kehittymistä
- maahantuloa on kyettävä rajoittamaan tarpeen vaatiessa välittömästi
- toimivaltuuksien on mahdollistettava riittävästi keinoja tilanteeseen puuttumiseksi
- maahantulijat on kyettävä pitämään viranomaiskontrollissa
- viranomaisten ja heidän vastuullaan olevien toimintojen resurssit on turvattava
- maahantulijoiden asioiden nopea käsittely on oltava mahdollista, myös tuomioistuimissa

Keskustelussa todettiin, että LATU-harjoituksen havainnoista osa koskee valmiuslain muutostarpeita, mutta niitä ei käsitellä tässä. Kun tarkastellaan tuomioistuinten mahdollisuutta käsitellä asioita nopeasti, on huomioitava myös kansainväliset tuomioistuimet. Esimerkiksi EIT:ssa on käsitelty tähän mennessä 47 pyyntöä, jotka liittyvät Puolan ja Valko-Venäjän rajalla olevaan tilanteeseen. EIT on antanut näissä tapauksissa väliaikais määräyksiä, joilla määrätään antamaan ruokaa ja suojaa raja-alueella oleville henkilöille, mutta joilla ei ole velvoitettu Puolaa päästämään henkilöitä oman maansa alueelle. Lisäksi tulee ottaa huomioon YK:n ihmisoikeussopimusten valitusmenettelyt, joissa on huomattavasti matalampi kynnys väliaikais määräysten antamiselle ja myös valitusten tutkittavaksi ottamiselle. Tämänkaltaisessa tilanteessa olisi mahdollista, että pyyntöjä ja valituksia tulisi paljon, mikä osaltaan vaikuttaisi tilanteen hoitamiseen.

4. Kuulemiset

Kuultavana oli seuraavat tahot:

- Maahanmuuttovirasto
- Poliisihallitus
- SM / kansallisen turvallisuuden yksikkö
- Suojelupoliisi
- Puolustusvoimat
- Turvallisuuskomitea

5. Seuraava kokous

Päätettiin että 17.12. suunniteltua kokousta ei pidetä. Seuraava kokous pidetään 20.12.2021 ja sinne tulee kuultavaksi oikeuskansleri Tuomas Pöysti sekä Yhdenvertaisuusvaltuutettu.

6. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 13.45.